

Beløb, som Skatten var bleven større, nu vilde faa en Erstatning igen ved de Hartkornsløttelser, som ere foreslaaede, og derved ingen Forfordeling være sket. Men i Stedet herfor foreslaar man, at Bornholm skal beskattes som det øvrige Land, medens den Andel, Kommunerne faa overført fra Staten, langt fra kan opveje, hvad den tilsigtede ny Skat vil andrage. Jeg skal derfor tillade mig at henstille til den højtærede Minister og det eventuelle Udvalg, at der maa ses velvilligt hen paa denne Sag, saa at det kan blive ordnet paa den Maade, at selv om Bornholm ikke faar Andel i de 800,000 Kr., som Staten overfører til Lettelse for Kommunerne, at der dog ikke ved de her foreliggende Lovforslag bliver paaført Øen en ny og større Byrde, og dette kan undgaas, ved at Øen faar en større Andel i Gammelskatten og Bygningsafgiften. Med disse Bemærkninger skal jeg slutte, idet jeg nærer Haab om, at Sagen maa blive tagen op med Velvilje.

Stilling: Der er i det foreliggende Forslag taget Sigte blandt andet paa, at $\frac{3}{4}$ af Bygningsafgiften skal overgaa til Kommunerne. Det er for dette Punkts Vedkommende, jeg vil tillade mig at udbede mig det høje Tings Velvilje et Øjeblik; jeg skal gøre det ganske kort. Det er jo rimeligt, at dette Lovforslag, der tager Sigte paa særligt at hjælpe Hartkornet, der i saa lang Tid har trængt til at hjælpes, ogsaa paa det Omraade, der her er antydet, for Landets Vedkommende har taget Bygningsafgiften med. Men naar der nu, som her, ikke ydes dem, der svare den paagældende Afgift, nogen som helst Lempelse, hvorimod det er Hartkornet, der faar det hele, saa er det, det forekommer mig mindre retfærdigt, at der ikke bliver taget Hensyn til den Maade, hvorpaa Bygningsafgiften erlægges. Bygningsafgiften er jo oprindelig en Krigsskat, der ved Forordningen 1. Oktober 1802 blev paalagt. For Jordens og Tienders Vedkommende blev den allerede ophævet 1818, og indtil 1857 vare alle Haandværkere, der ifølge Lovgivningen havde Ret til at være bosiddende paa Landet, fritagne derfor. Ved Næringsloven af 1857 bortfaldt imidlertid denne Afgiftsfrihed, og der blev saa paalagt dem i Lighed med, hvad Tilfældet var i Købstæderne, at svare denne Bygningsafgift af Nyttens og Brugen af de Arealer, som ere indtagne til Værksteder, Butikker etc. Saaledes som Forholdene have udviklet sig, og som det ogsaa er blevet antydet af det ærede Medlem for 7de Kreds

(Madsen-Mygdal), er denne Skat jo stadig stigende, men der er ogsaa stadig stigende Utilfredshed med den Maade, hvorpaa den paalægges. Retfærdig kan man i hvert Fald ikke kalde den, idet det jo er indlysende, at en Haandværker som en Tømrer, Snedker eller Bødker, der skal bruge megen Værkstedspads, kommer til at svare en forholdsvis stor Afgift, hvorimod en Urmager eller en Skomager, der kan nøjes med mindre, kommer til at svare en forholdsvis lille Afgift uden Hensyn til, hvorledes deres økonomiske Vilkaar ere, saaledes at den Mand, der har at svare en lille Bygningsafgift, i økonomisk Henseende kan være umaadelig velstillet, hvorimod den anden kan have det meget smaat, men dog maa svare indtil 10 Gange saa meget i Bygningsafgift. Dette Forhold har længe været Genstand for Klager; der er sket Henvendelser til Regeringen i 1873 og i 1881, og nu, da dette Skatteomlægningsforslag kom for, er Spørgsmaalet atter rejst. Og det er rejst med stor Kraft over hele Landet, det har givet sig Udslag paa Møder, og der er sket Henvendelser til dette høje Ting, som jeg ikke her skal komme ind paa, men jeg vil tillade mig at henlede det eventuelle Udvalgs velvillige Opmærksomhed derpaa. Det drejer sig om mange Menneskers Velfærd, mange Mennesker, der føle sig brøstholdne derved. Efter sidste Folketælling beskæftigedes der 52,000 mandlige Individuer ved Haandværk og Industri paa Landet. Alle disse svare denne Bygningsafgift og de formene, at ved denne Skatteomlægning ville de komme til alene at svare Ydelser uden at faa nogen Del i de Lettelser — i alt Fald ikke af nogen nævneværdig Betydning — som Hartkornet derimod vil faa. Jeg maa maaske blot antyde, at naar en Tredjedel af Gammelskatten, hele Land- og Ligningsskatten og de $\frac{3}{4}$ af Bygningsafgiften overgaa til Kommunerne, bliver det i alt noget over 3 Millioner Kr., som Hartkornet faar. Der lignes nu gennemsnitlig for hele Landet i Sognekommunerne 62 pCt. paa Hartkornet og 38 pCt. paa Formue og Lejlighed. Dersom dette Forhold ikke forandres — og der er i hvert Fald næppe Udsigt til, at det sker til Ugunst for Hartkornet — vil altsaa kun 38 pCt. af Land- og Ligningsskatten og 38 pCt. af Bygningsafgiften komme de næringsdrivende til gode. Det vil i alt blive en Vinding af ca. 832,000 Kr. Men naar man trækker dette Beløb fra den Merudgift, som den anslaaede Formue- og Indkomstskat vil medføre, 2,651,124 Kr., saa bliver